

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“ в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Изготвил становището: проф. д-р Анета Денева, катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

Тема на дисертационния труд: „ВЛИЯНИЕ НА ГЕРМАНСКИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА“

Професионално направление: 3.8.Икономика

Докторска програма: Икономика и управление (индустрия)

Автор на дисертационния труд: Кармен Димитров Вранчев, задочен докторант в катедра „Индустриален бизнес и предприемачество“ при СА „Д.А.Ценов“ – Свищов

Основание: Заповед №627/26.06.2023 на Ректора на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

1. *Общо представяне на дисертационния труд*

Представеният дисертационен труд е в *обем* от 234 страници и се състои от увод, три глави, заключение и цитирани източници. Изложението е от 218 страници и в него са включени 42 фигури и 22 таблици.

Списъкът на цитираната *литература* е от 10 страници. В него са посочени 90 източника, от които 11 – на български език, 60– на латиница и 19 интернет адреса.

За *предмет* на изследването е посочено „*влиянieto, което преките чуждестранни инвестиции оказват върху българската икономика.*”, а за обект – „*реализираните в страната преки чуждестранни инвестиции с произход Германия*“. Считам, че тази формулировка е **коректна** и съответства на поставените цели и задачи.

Като основна цел е дефинирано извършването на „*анализ и оценка на влиянието и на преките и косвените ефекти от вноса на преки чуждестранни инвестиции с произход Германия и в частност инвестициите в металургията по примера на „Аурубис България“ АД*“, и тя е изцяло **постигната**.

Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд отговаря по своята форма на изискванията към подобен тип изследване и по-конкретно: налице са увод, изложение, заключение, в което са обобщени основните резултати от осъщественото изследване и библиография. Избраните за изследване проблеми са **актуални и значими** за нашата стопанска практика. Преките чуждестранни инвестиции оказват съществено влияние върху състоянието на българската икономика. Германия се утвърди през последното десетилетие като един от основните чуждестранни инвеститори в България. Практиката ясно доказва, че осигуряването на чуждестранни инвеститори за българската икономика значително ускорява нейния растеж и подпомага трансфера на знания, технологии и ноу-хау. Паралелно с това преките чуждестранни инвестиции са и решаващ фактор при изграждането и функционирането на глобалните стойностни вериги.

Използвани са изключително актуални данни и аналитични доклади. Цитирането е извършено коректно при спазване на изискванията на АРА стил. Обобщенията и изводите в текста достоверно отразяват постигнатото в дисертацията.

Изложението е *гладко*. Използваните термини са пряко свързани с анализираната проблематика. За осъществяването на изследването е използван *комплекс от подходи и методи*. Приложени са познатите научно-изследователски методи като: ретроспективен анализ, индуктивен и дедуктивен метод, статистически метод и др.

Въведените *ограничения* кореспондират *пряко* с изследователската теза и подпомагат нейното изпълнение.

Дисертационният труд е *структуриран правилно*. Използван е *традиционния подход* – *първо* са разгледани теоретичните основи на проблема и са дефинирани като понятие и класифицирани преките чуждестранни инвестиции, мотивите за тяхното осъществяване, както и ефектите им върху приемащата страна, на *второ* място е направен преглед на политиката за насърчаване и привличане на преки чуждестранни инвестиции като е представена характеристика на бизнес средата в България, нормативната уредба в сферата на преките чуждестранни инвестиции и ролята на държавата за тяхното привличане, а конкретното влияние на германските инвестиции върху икономиката на Република България, на базата на събрания и обработен емпиричен материал е изследвано в *третата* част на разработката като са обосновани ефектите от тяхното осъществяване на макро и микро равнище, както и в регионален аспект.

След всяка глава са формулирани изводи.

Представеният автореферат е в обем от 48 страници и в него е отразена адекватно структурата и съдържанието на дисертационния труд. Съдържа изискуемата информация за основните авторови приноси, списък с

публикации по темата на дисертацията, както и списък на участията в национални и международни научни конференции. От представената справка е видно, че докторантът има две участия в колективни студии, четири самостоятелни статии, от които едната е в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация и 3 научни доклада, с което не само изпълнява, но и значително надхвърля минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „доктор” съобразно ППЗРАСРБ.

2. Научни и практико-приложни приноси на дисертационния труд

Посочените в автореферата научни приноси отразяват коректно работата на докторанта и неговите постижения в дисертационното изследване. Сред тях по-съществени са следните:

1. Въз основа на извършена систематизация и аналитичен преглед на съществуващите концепции за същността и особеностите на преките чуждестранните инвестиции е обогатена дефиницията на понятието „чуждестранни инвестиции“.
2. На базата на доброто познаване на действащата нормативната уредба е очертана нормативната рамка за осъществяване на преки чуждестранни инвестиции в България.
3. Извършено е аналитично изследване с теоретико-методологичен и практико-приложен характер на влиянието на германските инвестиции върху българската икономика и в частност върху развитието на металургичната промишленост.
4. Формулирани са препоръки за подобряване на политиката по насърчаване на преките чуждестранни инвестиции в България.

3. Бележки и препоръки към дисертационния труд

Критични бележки могат да бъдат отправени по отношение на методиката за анализ – не е достатъчно добре откроена, освен това анализът би могъл да бъде по-детайлизиран.

Въпрос: Как оценявате изградената нормативната рамка по отношение на чуждестранните инвестиции?

4. Обобщена оценка на дисертационния труд

Становището ми е *положително*.

Дисертационният труд на Кармен Димитров Вранчев, докторант задочна форма на обучение по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“ към катедра ИБП при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов на тема „ВЛИЯНИЕ НА ГЕРМАНСКИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА“ е задълбочено самостоятелно изследване по актуален както за теорията, така и за стопанската практика проблем – влияние на преките чуждестранни инвестиции върху развитието на българската икономика. Той отговаря на актуалните изисквания и критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Това ми дава основание за категорична положителна оценка и с пълна убеденост препоръчвам на **почитаемото Научно жури да присъди на докторант Кармен Димитров Вранчев образователната и научна степен „доктор“** по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“.

Свищов, 14.08.2023г.

Член на жури

проф. д-р Анета Денева